

VIRKAMIESTUOMIOISTUIMEN TUOMIO
(kolmas jaosto)
2 päivänä toukokuuta 2007

Asia F-23/05

Jean-Louis Giraudy
vastaan
Euroopan yhteisöjen komissio

”Henkilöstö – Kanne – Vahingonkorvauskanne – Euroopan
petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimus – Asemapaikan siirto – Asetus
(EY) N:o 1073/1999 – Päätös 1999/396/EY, EHTY, Euratom – Tuottamus –
Vahinko – Ammattitauti – Henkilöstösääntöjen 73 artiklassa säädettyjen
etuuksien huomioon ottaminen”

Täydellinen teksti tämän oikeustapauskokoelman kielellä.
Oikeudenkäyntikieli on ranska. . . . . II-A-1 - 657

Aihe: EY 236 ja EA 152 artiklan nojalla nostettu kanne, jossa Jean-Louis Giraudy vaatii 21.2.2005 tehdyn sen päätöksen kumoamista, jolla hylätään hänen 22.9.2004 tekemänsä valitus, sekä komission velvoittamista suorittamaan hänelle korvausta 264 000 euron suuruiseksi arvioidun aineellisen vahingon osalta sekä 500 000 euroa henkisen kärsimyksen johdosta

Ratkaisu: Komissio veloitetaan korvaamaan kantajalle 15 000 euroa korvauksena tämän maineen ja kunnian loukkauksena kärsimästään henkisestä kärsimyksestä. Kanne hylätään muilta osin. Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan kaksi kolmasosaa kantajan oikeudenkäyntikuluista. Kantaja vastaa yhdestä kolmasosasta oikeudenkäyntikulujaan.

Tiivistelmä

*1. Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) – OLAF:n tutkimuksista annettu asetus N:o 1073/1999 – Yhteisöjen toimielinten antamat sisäisiä tutkimuksia koskevat yksityiskohtaiset säännöt
(Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1073/1999 5 artiklan 2 kohta; komission päätöksen 1999/396 2 artiklan ensimmäinen ja toinen kohta)*

2. Henkilöstö – Sopimussuhteen ulkopuolinen toimielinten vastuu – Edellytykset

*3. Henkilöstö – Yksikköjen organisointi – Henkilöstön asemapaikkojen määrääminen
(Henkilöstösääntöjen 7 artiklan 1 kohta)*

*4. Henkilöstö – Hallinnolle kuuluva huolenpitovelvollisuus
(Henkilöstösääntöjen 7 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta ja 25 artiklan toinen kohta)*

*5. Henkilöstö – Hallinnolle kuuluva huolenpitovelvollisuus – Hyvän hallinnon periaate
(Henkilöstösääntöjen 73 artikla; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1073/1999 kymmenes perustelukappale ja 8 artiklan 2 kohta)*

*6. Henkilöstö – Hallinnolle kuuluva huolenpitovelvollisuus
(Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1073/1999 8 artiklan 2 kohta)*

*7. Henkilöstö – Vahingonkorvauskanne – Korvausvaatimukset vahingosta, jota kantaja väittää itselleen aiheutuneen sairaudestaan ja joutumisestaan työkyvyttömäksi ja joka on seurausta hallinnon virkavirheestä
(Henkilöstösääntöjen 73 artikla; Euroopan yhteisöjen virkamiesten tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 19 ja 23 artikla)*

1. Petosten, lahjonnan ja yhteisöjen etua vahingoittavan muun laittoman toiminnan torjumista koskevien sisäisten tutkimusten edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä tehdyn päätöksen 1999/396 2 artiklan toisen kohdan ehdottomasta sanamuodosta, jossa viitataan tältä osin saman artiklan ensimmäiseen kohtaan, käy ilmi, että komission pääsihteerin, pääjohtajien ja yksikköjen päälliköiden on ilmoitettava Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) viipymättä sellaisista tietoonsa tulleista ”seikoista, jotka antavat aiheutta olettaa petoksen tai lahjonnan taikka yhteisöjen etuja vahingoittavan muun laittoman toiminnan mahdollisuutta, tai sellaisista virkatoimiin liittyvistä vakavista teoista, jotka voivat merkitä, että virkamies tai muuhun henkilöstöön kuuluva on jättänyt noudattamatta velvollisuuksiaan tavalla, joka voi johtaa kurinpitotoimiin ja tarvittaessa rikossyytteisiin”. Kuitenkin se, että lainsäätäjät on käyttänyt ilmaisua ”olettaa”, tarkoittaa välttämättä, että tuossa säännöksessä tarkoitetuilla viranomaisilla on jonkin verran harkinnanvaraa arvioidessaan, ovatko heidän tietoonsa tulleet seikat merkityksellisiä mahdollisen väärinkäytöksen kannalta, ja että heille on siten annettu tietty harkintavalta.

(ks. 98 kohta)

2. Toimielimen sisäisen viestintäjärjestelmän puutteet, jotka ovat saattaneet aiheuttomasti lisätä Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) epäilyjä virkamiestä kohtaan mutta joilla ei ole ollut ratkaisevaa syy-yhteyttä tutkimuksen aloittamiseen, kun otetaan huomioon muut merkittävät ja yhtäpitävät seikat, jotka jo sinänsä olisivat riittäneet perusteeksi tutkimuksen aloittamiseen, eivät voi synnyttää komissiolle sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta virkavirheen takia.

(ks. 109 ja 111 kohta)

3. Turvaamistoimena toteutettu siirtopäätös – joka koskee virkamiestä, joka oli Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) aloittaman sisäisen tutkimuksen aikana esimiesasemassa siinä hallinnollisessa yksikössä, johon liittyviä mahdollisia väärinkäytöksiä tutkimus koski –, joka johtui siitä, että OLAFin pääjohtaja suositteli, että kyseistä virkamiestä estettäisiin pääsemästä tämän yksikön tiloihin kyseisenä aikana tutkimuksen sujuvan etenemisen turvaamiseksi, on yksikön edun mukainen. Kun otetaan huomioon, että hallinnolla on laaja harkintavalta sen arvioidessa yksikön etua, tällainen päätös ei ole selvästi suhteeton toimenpide tavoiteltuun päämäärään nähden eli siihen, että sillä pyrittiin välttämään mahdolliset eturistiriidat ja turvaamaan tutkimuksen sujuva eteneminen. Se, että tietyt muut vaihtoehdot, nimittäin kantajan ehdottaman virkavapauden hyväksyminen tai tämän määrittäminen komennukselle tutkimuksen ajaksi, olisivat yhtä lailla vastanneet yksikön etua ja turvanneet paremmin kantajan edut, ei yksinään riitä tekemään kyseisestä siirtopäätöksestä suhteetonta. Tällä päätöksellä ei myöskään loukata syyttömysolettaman periaatetta, koska yhtäältä sen tarkoituksena ei ole kohdistaa siirrettyyn virkamieheen seuraamuksia, vaan kyseessä on pelkkä turvaamistoimi, jonka oli määrä kestää vain tutkimuksen ajan, ja toisaalta yksikön edun nimissä on oikeutettua toteuttaa sellainen toimenpide, jolla turvataan tutkimuksen häiriötön eteneminen, vaikkei siirretty virkamies olisi itse vastuussa tutkimuksen kohteena olevista seikoista.

Koska yksittäisen riitautetun toimen lainmukaisuutta on arvioitava toimen toteuttamisen ajankohtana vallinneiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella, seikat, jotka tulivat ilmi tutkinnassa vasta myöhemmin ja jotka sulkivat kantajan epäilysten ulkopuolelle, eivät voi vaikuttaa siirtopäätöksen lainmukaisuuteen.

(ks. 139–146 kohta)

Viittaukset:

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin: asia T-51/01, Fronia v. komissio, 16.4.2002 (Kok. H. 2002, s. I-A-43 ja II-187, 55 kohta); yhdistetyt asiat T-124/01 ja T-320/01, Del Vaglio v. komissio, 4.6.2003 (Kok. H. 2003, s. I-A-157 ja II-767, 77 kohta); asia T-339/03, Clotuche v. komissio, 7.2.2007 (Kok. H. 2007, s. I-A-2-29 ja II-A-2-179, 69, 71 ja 76 kohta) ja yhdistetyt asiat T-118/04 ja T-134/04, Caló v. komissio, 7.2.2007 (Kok. H. 2007, s. I-A-2-37 ja II-A-2-253, 109, 113 ja 114 kohta).

4. Sillä, että hallinto ilmoittaa julkisesti lehdistötilaisuudessa ennen kuin asianomaiselle, joka on yksikön entinen päällikkö, on ilmoitettu henkilökohtaisesti, ettei mikään estä enää kumoamista häntä koskevaa, turvaamistoimena toteutettua siirtopäätöstä, joka oli toteutettu Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) sen sisäisen tutkimuksen sujuvan etenemisen turvaamiseksi, joka koski mahdollisia väärinkäytöksiä asianomaisen virkamiehen yksikössä, loukataan virkamiehen oikeutettua intressiä saada tietää ammatillisessa tilanteessaan tapahtuneesta ratkaisevasta muutoksesta suoraan nimittävältä viranomaiselta eikä lehdistön välityksellä. Tällaisella menettelytavalla ei siten kunnioiteta sitä oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoa, joka henkilöstösäännöillä on luotu viranomaisen ja julkishallinnon työntekijöiden välisiin suhteisiin, ja sillä rikotaan näin ollen hallinnon huolenpitovelvollisuutta virkamiestä kohtaan, ja se merkitsee sellaista virkavirhettä, jonka perusteella toimielimelle voi syntyä vahingonkorvausvastuu.

(ks. 148, 149 ja 183 kohta)

5. Tutkimusten luottamuksellisuutta koskevaa sääntöä, sellaisena kuin se on määritelty laajasti Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista annetun asetuksen N:o 1073/1999 8 artiklan 2 kohdassa, on tulkittava omassa asiayhteydessään ja erityisesti saman asetuksen kymmenennen perustelukappaleen valossa; tuossa perustelukappaleessa todetaan, että näissä tutkimuksissa on otettava täysimääräisesti huomioon perusvapaudet. Näin ollen kyseistä sääntöä ei voida tulkita siten, että sen yksinomaisena tarkoituksena olisi suojella tietojen luottamuksellisuutta, kunnes totuus on selvitetty, vaan sen tavoitteena on katsottava olevan myös syyttömysolettaman ja sitä kautta tutkimuksen kohteena olevien virkamiesten tai muun henkilöstön maineen suojeleminen. Tuossa säännöksessä taatun erityisen suojan ohella sekä hyvän hallintotavan periaate että huolenpitovelvollisuus samoin kuin OLAFin kaltaiselle riippumattomalle elimelle annettujen tutkintavaltuuksien noudattaminen edellyttävät sitä, että toimielin, jonka palveluksessa virkamies on, noudattaa petosväitteiden tai -epäilyjen julkistamisessa mahdollisimman suurta varovaisuutta ja pidättyvyyttä. Tämä on sitäkin tärkeämpää silloin, kun OLAFin tutkimuksesta ei ole vielä tehty mitään johtopäätöksiä, etenkin kun otetaan huomioon jokaiselle kuuluva oikeus syyttömysolettamaan.

Kun virkamiehen kunniaan kohdistetaan vakavia syytöksiä, hallinnon tehtävänä on välttää näiden syytösten julkaiseminen, mikäli se ei ole ehdottoman välttämätöntä, samoin kuin se, että virkamiehestä annetaan sellaisia lausuntoja, jotka voivat loukata hänen ammatillista kunniaansa. Tästä seuraa, että pääsääntöisesti hallinnon on yhtäältä vältettävä antamasta lehdistölle tietoja, joista saattaa aiheutua vahinkoa kyseiselle virkamiehelle, ja toisaalta sen on toteutettava kaikki tarpeelliset toimet, jottei virkamiehestä paljasteta sellaisia tietoja, jotka voisivat loukata hänen kunniaansa. Tämän jälkeen on todettava, että yhteisöjen toimielimissä on omaksuttu tietty vastuuntuntoinen toimintatapa, jolla vastataan erityisesti kansalaisten tiedontarpeeseen ja tarpeeseen varmistua siitä, että mahdollisiin puutteisiin ja petoksiin puututaan ja että ne tapauksen mukaan poistetaan ja niistä määrätään asianmukaiset

seuraamukset. Tämä velvollisuus merkitsee, että sellaisten yhteisön virkamiesten ja muuhun henkilöstöön kuuluvien, jotka toimivat vastuuasemissa yhteisöjen hallintoelimissä, on otettava huomioon, että toisinaan saattaa olla perusteltu tarve antaa tiettyjä tietoja julkisuuteen.

Kun otetaan huomioon tällainen mahdollinen tarve, huolenpitovelvollisuuden, joka hallintoviranomaisella on virkamiehiinsä nähden, on oltava erityisen tiukka. Huolenpitovelvollisuuden tiukentaminen erityisesti tutkimuksen yhteydessä vaikuttaa vielä monin verroin tarpeellisemmalta, jos tiedotusvälineet hyvin todennäköisesti kyseenalaistavat julkisesti kyseisten henkilöiden kunnian tai ammatillisen maineen ja sitä kautta pahentavat näille jo aiheutunutta vahinkoa jopa siinä määrin, etteivät vahingot ole enää korjattavissa.

Petosepäilyihin perustuvan tutkimuksen aloittaminen on joka tapauksessa omiaan aiheuttamaan tiettyä vahinkoa kyseisen henkilön maineelle etenkin silloin, jos tutkimus saa julkisuutta toimielimen ulkopuolella. Asianomaisen henkilön vapauttaminen epäilyistä tällaista julkisuutta saaneen tutkimuksen päätyttyä riittää harvoin poistamaan kokonaan hänen maineelleen aiheutunutta vahinkoa. Sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu merkitsee, että tutkimuksen aloittamisesta ja toimittamisesta aiheutunutta vahinkoa ei korvata, ellei kyseinen toimielin ole tehnyt sellaista virhettä, joka synnyttää vahingonkorvausvastuun, niin valitettavaa kuin tämä onkin sille henkilölle, joka tutkimuksen päätteeksi mahdollisesti vapautetaan epäilyistä. Jos tutkimuksesta tällaisen henkisen kärsimyksen lisäksi aiheutuu vielä henkilöstösääntöjen 73 artiklassa tarkoitettu ammattitauti, virkamiehellä on viimeksi mainitun säännöksen nojalla oikeus saada siitä kiinteämääräinen korvaus ilman, että hänen on tarpeen osoittaa, että toimielin on tehnyt jonkin virheen.

(ks. 161–167 kohta)

Viittaukset:

Yhteisöjen tuomioistuin: asia 53/72, *Guillot v. komissio*, 11.7.1974 (Kok. 1974, s. 791, 3–5 kohta).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin: asia T-203/95 R, *Connolly v. komissio*, 12.12.1995 (Kok. 1995, s. II-2919, 35 kohta); asia T-133/02, *Chawdhry v. komissio*, 17.12.2003 (Kok. H. 2003, s. I-A-329 ja II-1617, 107 kohta) ja asia T-48/01, *Vainker v. parlamentti*, 3.3.2004 (Kok. H. 2004, s. I-A-51 ja II-197, 125 kohta).

6. Toimielimen toteuttamalla yleisön tiedottamistoimilla, jotka koskevat hallinnollisen yksikön esimiehen siirtoa, jotta voidaan taata Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) sen sisäisen tutkimuksen sujuva eteneminen, joka koskee mahdollisia väärinkäytöksiä asianomaisen virkamiehen yksikössä, ei rikota OLAFin tutkimusten luottamuksellisuutta koskevia vaatimuksia, ja ne voidaan perustella yksikön edulla, kun esillä olevassa asiassa vallinneissa erityisissä olosuhteissa luottamuksellisuudesta luopuminen paitsi asemapaikan siirtoa koskevan päätöksen osalta myös siirretyn virkamiehen henkilöllisyyden osalta ei johtunut komission tahdosta vaan oli välttämätöntä asianomaisen virkamiehen viran luonteen vuoksi, johon kuului hänen tehtäviensä perusteella säännöllinen yhteydenpito lehdistöön, samoin kuin siksi, että toimittajat olivat jo aiemmin osoittaneet kiinnostusta epäiltyihin väärinkäytöksiin, joten asiasta tiedottamatta jättäminen olisi varmasti herättänyt erilaisia arveluja, jotka olisivat olleet omiaan vahingoittamaan sekä kantajan että toimielimen etuja.

Kyseinen toimielin laiminlyö joka tapauksessa huolenpitovelvollisuuden, joka sillä on virkamiehiään kohtaan, kun se tavallisesta käytännöstään poiketen päättää omasta aloitteestaan julkaista tutkimuksen aloittamista koskevan OLAFin tiedotteen lisäksi oman lehdistötiedotteensa, jonka sisällöllä annettiin ymmärtää, että siirretty virkamies oli henkilökohtaisesti osallisena mahdollisiin väärinkäytöksiin, ja kun se, sen jälkeen kun on todettu, ettei asianomainen virkamies ole osallistunut väärinkäytöksiin, jättää toteuttamatta tarvittavat oikaisutoimet, jotka olisivat tasapainottaneet tämän lehdistötiedotteen julkaisemisen aiheuttamaa epätavallista kielteistä julkisuutta, eli kun se ei ota

riittäväällä tavalla huomioon kantajan etuja suhteessa omiin etuihinsa eikä rajoita mahdollisimman pieneksi vahinkoa, joka virkamiehelle aiheutui tutkimuksen aloittamisesta.

Tällainen toiminta merkitsee sellaista virkavirhettä, joka on omiaan synnyttämään toimielimelle vahingonkorvausvastuun. Kyseessä olevan virheen ja virkamiehelle hänen kunniansa ja maineensa loukkauksesta aiheutuneen vahingon, joka on laajempi kuin se vahinko, joka vääjäämättä aiheutuu jokaiselle OLAFin tutkimuksen kohteena olevalle virkamiehelle, välillä on välitön ja varma syy-yhteys.

(ks. 169, 170, 173, 180, 183 ja 206 kohta)

7. Virkamiehen korvausvaatimukset aineellisesta vahingosta ja henkisestä kärsimyksestä, jotka hän väittää itselleen aiheutuneen sairaudestaan ja joutumisestaan sen seurauksena työkyvyttömäksi ja jotka ovat hänen mukaansa seurausta hallinnon virkavirheestä, ja erityisesti korvausvaatimukset henkisestä kärsimyksestä, jonka hän väittää aiheutuneen huolenpitovelvollisuuden loukkaamisesta, mistä on aiheutunut hänelle painetta ja ahdistusta ja mikä on sitä kautta aiheuttanut tai vaikeuttanut hänen sairauteensa liittyvää vahinkoa, on hylättävä. Yhteisöjen tuomioistuimet eivät näet ole toimivaltaisia ottamaan kantaa syy-yhteyteen virkamiehen työskentelyolosuhteiden ja sairauden, johon hän vetoaa, välillä, koska Euroopan yhteisöjen virkamiesten tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 19 artiklan mukaan päätökset, jotka koskevat sairauden toteamista ammattitaudiksi, tekee nimittävä viranomainen yhden tai useamman toimielinten nimeämän lääkärin päätelmien perusteella, ja jos virkamies niin vaatii, kuultuaan kyseisten määräysten 23 artiklassa tarkoitettua lääketieteellistä lautakuntaa. Henkilöstösääntöjen 73 artiklan mukaisesti käyttöön otetussa järjestelmässä säädetään kiinteämääräisestä korvauksesta tapaturmasta tai ammattitaudista, joka kattaa sekä aineellisen vahingon että henkisen kärsimyksen, eikä sen, jota asia koskee, ole tarpeen osoittaa, että toimielin on tehnyt jonkin virheen. Virkamiehellä on oikeus vaatia lisäkorvausta vain siinä tapauksessa, jos ilmenee, että henkilöstösääntöjen järjestelmä ei mahdollista asianmukaisen korvauksen myöntämistä kärsitystä vahingosta.

Tätä päätelmää ei kumoa se, että kantaja sittemmin luopui henkilöstösääntöjen 73 artiklan nojalla vireille panemastaan, sairauden toteamista ammattitaudiksi koskevasta menettelystä, koska mainittu luopuminen ei vaikuta mitenkään sen oikeussäännön soveltamiseen, jonka mukaan sairauden toteaminen ammattitaudiksi kuuluu nimittävän viranomaisen toimivaltaan.

Sen sijaan tuomioistuimen on tutkittava vaatimukset, joissa vaaditaan korvaamaan se osa kantajan väittämästä henkisestä kärsimyksestä, joka perustuu siihen, että hänen kunniaansa ja ammatillista mainettaan on loukattu, koska tällainen henkinen kärsimys ei liity mitenkään asianomaisen sairauteen, eikä siitä näin ollen voida maksaa henkilöstösääntöjen 73 artiklan mukaista kiinteämääräistä korvausta.

(ks. 193–196 ja 198–201 kohta)

Viittaukset:

Yhteisöjen tuomioistuin: yhdistetyt asiat 169/83 ja 136/84, Leussink ym. v. komissio, 8.10.1986 (Kok. 1986, s. 2801, 13 kohta) ja asia C-257/98 P, Lucaccioni v. komissio, 9.9.1999 (Kok. 1999, s. I-5251, 22 kohta).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin: asia T-165/95, Lucaccioni v. komissio, 14.5.1998 (Kok. H. 1998, s. I-A-203 ja II-627, 74 kohta) ja asia T-300/97, Latino v. komissio, 15.12.1999 (Kok. H. 1999, s. I-A-259 ja II-1263, 95 kohta).